

۱- تابع چگالی احتمال توأم دو متغیر تصادفی X و Y به فرم زیر است:

$$f_{XY}(x, y) = \begin{cases} \frac{x}{2} + \frac{y}{8}, & 0 \leq x \leq y \leq A \\ 0, & \text{در غیر این صورت} \end{cases}$$

الف) مقدار A و ضریب همبستگی X و Y را بیابید. [پاسخ: $A = 2$, $r_{XY} = \frac{11}{\sqrt{489}}$]

ب) بدون محاسبه ی توابع چگالی حاشیه ای، تعیین کنید که آیا X و Y مستقل یا متعامدند؟ [پاسخ: نه مستقلند و نه متعامد.]

۲- متغیرهای تصادفی پیوسته ی X و Y دارای چگالی توأم یکنواخت بر روی ناحیه ی $0 \leq y \leq 1 - x^2$, $-1 \leq x \leq 1$ هستند. الف) توابع چگالی حاشیه ای X و Y را پیدا کنید.

$$[f_Y(y) = \begin{cases} \frac{3}{2}\sqrt{1-y}, & 0 \leq y \leq 1 \\ 0, & \text{در غیر این صورت} \end{cases}, f_X(x) = \begin{cases} \frac{3}{4}(1-x^2), & -1 \leq x \leq 1 \\ 0, & \text{در غیر این صورت} \end{cases}] \text{ پاسخ:}$$

ب) احتمال آن که نقطه ی (X, Y) (با توزیع فوق) داخل دایره ای به مرکز مبدأ و شعاع واحد، اما خارج از ناحیه ی $Y \leq 1 - |X|$ باشد چقدر است. [پاسخ: $\frac{1}{4}$]

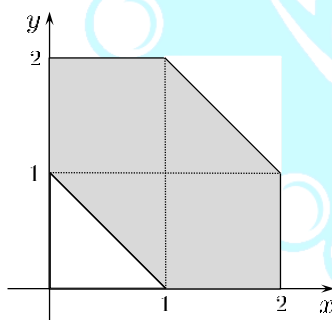
۳- با فرض آن که تابع چگالی احتمال توأم دو متغیر تصادفی X و Y به صورت زیر باشد

$$f_{XY}(x, y) = \begin{cases} cxy, & 0 \leq x, 0 \leq y, 0 \leq x+y \leq 1 \\ 0, & \text{در غیر این صورت} \end{cases}$$

مقدار c و توابع چگالی احتمال حاشیه ای X و Y را بیابید.

$$[c = 24, f_Y(t) = f_X(t) = \begin{cases} 12t(1-t)^2 & 0 \leq t \leq 1 \\ 0 & \text{در غیر این صورت} \end{cases}] \text{ پاسخ:}$$

۴- تابع چگالی توأم دو متغیر تصادفی X و Y به صورت روبرو داده شده است:

$$f_{XY}(x, y) = \begin{cases} \frac{x}{3}, & \text{ناحیه ی خاکستری} \\ 0, & \text{سایر نواحی} \end{cases}$$

الف) احتمال پیشامد $\{X + Y > 2\}$ را به دست آورید. [پاسخ: $\frac{11}{18}$]

ب) توابع چگالی حاشیه ای X و Y را به دست آورید.

$$[f_X(x) = \begin{cases} \frac{x}{3}(x+1), & 0 \leq x \leq 1 \\ \frac{x}{3}(3-x), & 1 \leq x \leq 2 \\ 0, & \text{در غیر این صورت} \end{cases}, f_Y(y) = \begin{cases} \frac{4-(y-1)^2}{6}, & 0 \leq y \leq 1 \\ \frac{(y-3)^2}{6}, & 1 \leq y \leq 2 \\ 0, & \text{در غیر این صورت} \end{cases}] \text{ پاسخ:}$$

۵- متغیر تصادفی X دارای تابع چگالی احتمال $f_X(x) = \frac{e^{-\frac{|x|}{b}}}{2b}$, $b > 0$ است. متغیر تصادفی $Y = X^2 u(X)$ را به صورت $u(\cdot)$ تعریف می‌کنیم که در آن تابع پله واحد است.

الف) تابع چگالی احتمال Y را به دست آورید. [پاسخ: $f_Y(y) = \frac{1}{2}\delta(y) + \frac{1}{4b\sqrt{y}}e^{-\frac{\sqrt{y}}{b}}u(y)$]
 ب) احتمال پیشامد $\{Y \leq b|X|\}$ را پیدا کنید. [پاسخ: $1 - \frac{1}{2e}$]

۶- تابع جرم احتمال توأم متغیرهای تصادفی صحیح و نامنفی X و Y به صورت زیر داده شده است:

$$p_{XY}[i, j] = \begin{cases} \frac{c}{2^{\min(i, j)}}, & i, j \text{ نامنفی}, |i - j| \leq 1 \\ 0, & \text{سایر نقاط} \end{cases}$$

الف) مقدار c و توابع جرم احتمال حاشیه‌ای X و Y را بیابید. [پاسخ: $c = \frac{1}{6}$]
 $p_X[k] = p_Y[k] = \begin{cases} \frac{1}{3} & k = 0 \\ \frac{2}{3}2^{-k} & k \geq 1 \\ 0 & \text{o.w.} \end{cases}$

ب) احتمال پیشامدهای $\{X = Y\}$ و $\{1 \leq X^2 + Y^2 \leq 5\}$ را بیابید. [پاسخ: $\frac{7}{12}, \frac{1}{3}$]

۷- در جعبه‌ای ۱۰ گلوله‌ی سفید و ۲۰ گلوله‌ی سیاه وجود دارد. ۱۰ گلوله را به صورت کاملاً تصادفی و بدون جایگذاری از جعبه خارج می‌کنیم. اگر متغیرهای تصادفی X و Y به ترتیب تعداد گلوله‌های سفید و سیاه خارج شده از جعبه باشند، تابع جرم احتمال توأم X و Y و ضریب همبستگی این دو متغیر تصادفی را به دست آورید.

[پاسخ: $p_{XY}[i, j] = \frac{\binom{20}{i}\binom{10}{j}}{\binom{30}{i+j}}, i+j=10, i \in \mathbb{N}, j \in \mathbb{N}, r_{XY} = -1$]

۸- X ورودی به یک کانال مخابراتی است که مقادیر ± 1 را با احتمال یکسان اختیار می‌کند. در خروجی کانال، سیگنال دریافتی به فرم $Y = X + V$ است که در آن V مؤلفه‌ی نویز است که یک متغیر تصادفی با چگالی $f_V(v) = \frac{1}{2}\alpha e^{-\alpha|v|}$, $\alpha > 0$ مستقل از X فرض می‌شود.

الف) $\Pr\{Y \leq k, X = k\}$ را برای $k = \pm 1$ به دست آورید. [پاسخ: $\frac{1}{2}$]

ب) تابع چگالی احتمال توأم X و Y را بیابید. [پاسخ: $f_{XY}(x, y) = \frac{1}{4}\alpha e^{-\alpha|y-1|}\delta(x-1) + \frac{1}{4}\alpha e^{-\alpha|y+1|}\delta(x+1)$]

۹- الف) نشان دهید که اگر X یک متغیر تصادفی Chi-Squared با n درجه آزادی باشد، تابع مولد ممان (MGF) آن از رابطه‌ی $M_X(s) = (1 - 2s)^{-\frac{n}{2}}, s < \frac{1}{2}$ به دست می‌آید.

ب) اگر $Z = X + Y$ باشد که در آن X و Y متغیرهای تصادفی Chi-Squared مستقل به ترتیب با n و m درجه آزادی هستند، تابع مولد ممان توأم X و Y را پیدا کنید و با استفاده از آن توزیع Z را به دست آورید.

[پاسخ: $Z \sim \chi^2(n+m), M_{XY}(s_1, s_2) = (1 - 2s_1)^{-\frac{n}{2}}(1 - 2s_2)^{-\frac{m}{2}}$]

پ) اگر X و Y متغیرهای تصادفی دوجمله‌ای مستقل به ترتیب با پارامترهای (n, p) و (m, p) باشند. نشان دهید که $Z = X + Y$ نیز دارای توزیع دوجمله‌ای با پارامترهای $(n+m, p)$ است. [راهنمایی: ابتدا تابع مولد ممان Z را به دست آورید.]

۱۰- ممان مرتبه‌ی k ام متغیر تصادفی گسسته‌ی X به صورت $E\{X^k\} = \frac{(-1)^k}{2}$, $k = 1, 2, \dots$ داده شده است. CDF این متغیر

تصادفی را پیدا کرده و رسم کنید. [پاسخ: $F_X[k] = \frac{1}{2}(u[k] + u[k+1])$]

۱۱- فرض کنید X یک متغیر تصادفی گسسته‌ی صحیح و نامنفی با تابع مولد ممان $e^s < 3$, $M_X(s) = \frac{c}{3-e^s}$ باشد.

الف) مقدار c و تابع جرم احتمال X را پیدا کنید. [پاسخ: $c = 2$, $p_X(k) = \frac{2}{3^{k+1}}$, $k \geq 0$]

ب) بدون استفاده از تابع جرم احتمال X ، میانگین و واریانس آن را به‌دست آورید. [پاسخ: $\frac{1}{2}$ و $\frac{3}{4}$]

پ) برای $\Pr\{X \geq a\}$ کران‌های چرنوف و کانتلی را پیدا کرده و برای $1 \leq a \leq 8$ این کران‌ها را به همراه مقدار دقیق $\Pr\{X \geq a\}$

رسم کنید. آیا همیشه کران چرنوف از کران کانتلی بهتر است؟ [پاسخ: $\frac{2}{3^{a+1}} \frac{(1+a)^{1+a}}{a^a}$ ، خیر]

۱۲- تابع مولد ممان توأم X و Y به صورت $s_1 < 1$, $s_1 + s_2 < 2$, $M_{XY}(s_1, s_2) = \frac{2}{(s_1-1)(s_1+s_2-2)}$ داده شده است.

الف) ضریب همبستگی این دو متغیر تصادفی را پیدا کنید. [پاسخ: $\frac{\sqrt{5}}{5}$]

ب) نشان دهید متغیر تصادفی $Z = X - Y$ از Y مستقل است.

